

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒

เรื่อง

วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี
ด้านเนื้อหา

ผู้สอน ครูกฤษดา บุษสุวรรณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี ด้านเนื้อหา

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกแนวทางในการวิเคราะห์คุณค่าเนื้อหาจากวรรณคดี
๒. วิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหาจากวรรณคดีได้

“ลองอ่านดู
หนูทำได้”

อันความดีประดุจดังดอกไม้หอม
หมู่ผีเสื้อดมดมเพราะหอมนั้น
อันความชั่วไม่มีใครอยากใกล้กัน
ต่างก็หันหน้าหนีกลัวมีภัย

วรรณคดี คืออะไร

วรรณคดี คือ ผลงานสร้างสรรค์ที่ได้รับ
การยกย่องว่าแต่งดี มีศิลปะในการประพันธ์
ให้คุณค่าควรแก่การศึกษา มีการอ่านสืบทอด
กันมาเป็นเวลานาน

การวิเคราะห์ คืออะไร

การวิเคราะห์ คือ การแยกแยะรายละเอียด
องค์ประกอบต่าง ๆ ศึกษาภูมิหลังประวัติที่มาของเรื่อง
ประวัติผู้แต่ง เนื้อหา เรื่องราว การดำเนินเรื่อง
ตลอดจนลักษณะนิสัยของตัวละคร

เนื้อหาวรรณคดีไทย

๑. วรรณคดีศาสนา มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างศรัทธาและ
สั่งสอนให้ผู้อ่านเข้าใจสาระหลักธรรมของศาสนา เช่น
ไตรภูมิพระร่วง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก สามัคคีเภทคำฉันท์
ฯลฯ

เนื้อหาวรรณคดีไทย

๒. วรรณคดีสุภาพิตคำสอน แต่งขึ้นเพื่อใช้เป็น
แนวทางให้ผู้อ่านนำไปประพฤติปฏิบัติ เช่น
สุภาพิตพระร่วง โคลงโลกนิติ ฯลฯ

เนื้อหาวรรณคดีไทย

๓. วรรณคดีขนบประเพณีและพิธีกรรม

เป็นบทที่นำไปใช้ในการประกอบพิธี เช่น กาพย์เห่เรือ

ลิลิตโองการแข่งน้ำ มหาชาติคำเทศน์ ฯลฯ

เนื้อหาให้รายละเอียดเกี่ยวกับพิธีกรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

เช่น พระราชพิธีสิบสองเดือน โคลงพระราชพิธีทวาทศมาส ฯลฯ

เนื้อหาวรรณคดีไทย

๔. วรรณคดีประวัติศาสตร์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาสงคราม การสวดวิีรชนที่กล้าหาญและเล่าถึงเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในบ้านเมือง เช่น ศิลาจารึก พ่อขุนรามคำแหง ลิลิตตะเลงพ่าย ฯลฯ

คุณค่าวรรณคดี

คุณค่าวรรณคดีด้านเนื้อหา

๑. ได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ

เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพสังคม
การเมืองการปกครอง การดำรงชีวิตของ
คนในสมัยนั้น ๆ และความรู้อื่น ๆ

คุณค่าวรรณคดีด้านเนื้อหา

เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่

(กาพย์พระไชยสุริยา : พระสุนทรโวหาร)

สอนทำอะไรให้เหมาะสมกับวัย

จึงจะสำเร็จประโยชน์ และมีความเจริญรุ่งเรือง

คุณค่าวรรณคดีด้านเนื้อหา

๒. ได้รับประสบการณ์

กวีถ่ายทอดประสบการณ์ที่เกิดจากการมองโลก
อย่างกว้างขวางและลุ่มลึก ผู้อ่านได้รับประสบการณ์
จากการอ่านงานของกวี

คุณค่าวรรณคดีด้านเนื้อหา

เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก็ตำหนี่
ล้วนหนามหนีบเจ็บแสบคับแคบใจ

ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
เหมือนนกไร้รังเร่อยู่เอกรา

(นิราศภูเขาทอง : พระสุนทรโวหาร)

คนเรามีร่างกายเล็กมากหากเทียบกับพื้นแผ่นดินซึ่งกว้างใหญ่
แต่เมื่อถึงคราวตกอับ กลับไม่มีพื้นที่จะอาศัย

คุณค่าวรรณคดีด้านเนื้อหา

๓. เกิดจินตภาพ

ผู้อ่านเห็นคุณค่าในความงดงามของวรรณคดีทำให้เกิดความประทับใจ และรับรู้ความคิดที่แปลกใหม่ เป็นกระบวนการที่ทำให้รายละเอียดโดดเด่น และให้ผู้อ่านได้สร้างความคิดตาม

คุณค่าวรรณคดีด้านเนื้อหา

ทับทิมพริ้มตาตรู
สุกแสงแดงจักย้อย

ใส่จานดูดูจเม็ดพลอย
อย่างแหวนก้อยแก้วตาชาย

(กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน : พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย)

เปรียบเทียบทับทิมที่แกะเป็นแต่ละเมล็ดแล้วจัดใส่จาน
ว่าแดงงามเหมือนพลอยทับทิมที่หัวแหวนก้อยของนาง

คุณค่าวรรณคดีด้านเนื้อหา

๔. พัฒนาจิตใจผู้อ่าน

วรรณคดีต่าง ๆ มีเนื้อหาสาระ เรื่องราวสนุก อ่านแล้ว
สบายใจ สามารถกล่อมเกลาจิตใจให้อ่อนโยน ให้ข้อคิด
คติธรรม อีกทั้งสอนให้ประพฤติดี ประพฤติชอบ
สร้างสรรค์ จรรโลงใจให้เกิดกำลังใจยามที่ท้อแท้

คุณค่าวรรณคดีด้านเนื้อหา

ห้องจันทราจนราวันถึงเก้าแฉก
ไอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก
กระนั้นหรือชื่อเสียงเกียรติยศ
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น

เผยอแยกยอดทรวดก็หลุดหัก
เสียดายนักนิกน่าน้ำตากระเด็น
จะมีหมดลวงหน้าทันตาเห็น
คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น

(นิราศภูเขาทอง : พระสุนทรโวหาร)

รุ่งเรืองก็มีเสื่อมได้เป็นธรรมดา ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นอนิจจัง

กิจกรรม

“จับคู่ รู้คุณค่า”

ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อน
จากชั้นรับใบงานโคลงโลกนิติ คู่ละ ๑ ใบ
โดยช่วยกันวิเคราะห์ว่าโคลงโลกนิติ
ที่ได้รับให้สาระสำคัญใด

สนิมเหล็กเกิดแต่เนื้อ	ในตน
กินกัดเนื้อเหล็กจน	กร่อนขร่ำ
บาปเกิดแต่ตนคน	เป็นบาป
บาปย่อมหาโทษซ้ำ	ใส่ผู้บาปเอง

สาระสำคัญ .....

คำประพันธ์บทนี้สอน .....

เฉลยข้อที่ ๑

สาระสำคัญ สนิมเหล็กเกิดจากเนื้อเหล็กที่มีมลทิน แล้วกัดกินเนื้อเหล็กจนผุกร่อนคร่ำคร่า ผลบาปหยาบเข้าเกิดขึ้นกับตัวคนทำบาปคนทำชั่วก็ย่อมได้รับผลชั่วที่ได้กระทำ เหมือนสนิมเหล็กที่กัดกร่อนตัวเอง

คำประพันธ์บทนี้สอน ให้ยึดมั่นในความดี

โคควายวายชีพได้	เขาหนั่ง
เป็นสิ่งเป็นอันยัง	อยู่ไซร้
คนเด็ดดับสูญสัง-	หารร้าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้	แต่ร้ายกับดี

สาระสำคัญ .....

คำประพันธ์บทนี้สอน .....

เฉลยข้อที่ ๒

สาระสำคัญ วัวควายเมื่อตายไปก็ยังเหลือเขาและหนังซึ่งยังเป็นประโยชน์ แต่คนเราเมื่อตายแล้วร่างกายก็ย่อยสลายทุกอย่าง คงเหลือแต่ความชั่ว และความดีที่ได้กระทำไว้ เมื่อยังมีชีวิต คำประพันธ์บทนี้สอน สอนให้ทำความดี

ก้านบัวบอกกลิ่น	ชลธาร
มารยาทสื่อสันดาน	ชาติเชื้อ
โฉดฉลาดเพราะคำขาน	ควรทราบ
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเร็ว	บอกร้ายแสดลงดิน

สาระสำคัญ .....

คำประพันธ์บทนี้สอน .....

เฉลยข้อที่ ๓

สาระสำคัญ ความยาวของก้านบัวบอกความลึกต้นของน้ำ
กิจกรรมายาทบอกรให้ทราบถึงความเป็นไปได้ของชาติตระกูลการ
อบรม คำพูดของคนสามารถแสดงให้รู้ว่าบุคคลนั้นโง่หรือฉลาดชั่ว
เหมือนกับหญ้าเหี่ยวแห้งบอกรให้รู้ว่าดินตรงนั้นไม่ดี
คำประพันธ์บทนี้สอน ให้รู้จักพิจารณาคน

คุณแม่นานาหนักเพียง พสุธา

คุณบิทรดุจอา-

กาศกว้าง

คุณพี่พ่างศิขรา

เมรุมาศ

คุณพระอาจารย์อ้าง

อาจสู้อาคร

สาระสำคัญ .....

คำประพันธ์บทนี้สอน .....

เห็นท่านมีอย่าเคลิ้ม	ใจตาม
เรายากหากใจงาม	อย่าคร้าน
อุตสาห์พยายาม	การกิจ
เอาเยี่ยงอย่างเพื่อนบ้าน	อย่าท้อทำกิน

สาระสำคัญ .....

คำประพันธ์บทนี้สอน .....

อ่อนหวานมานมิตรล้น
หยาบบ่มีเกลอกราย
จุดดวงศศิฉาย
สุริยาส่องดาราไร่

เหลือหลาย
เกลื่อนไกล้
ดาวดาษ ประดับนา
เพื่อร้อนแรงแสง

สาระสำคัญ .....

คำประพันธ์บทนี้สอน .....

สรุปความรู้

การวิเคราะห์คุณค่า
วรรณคดีด้านเนื้อหา

บทเรียนครั้งต่อไป

วิเคราะห์คุณค่า

วรรณคดีด้านสังคม

ดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑